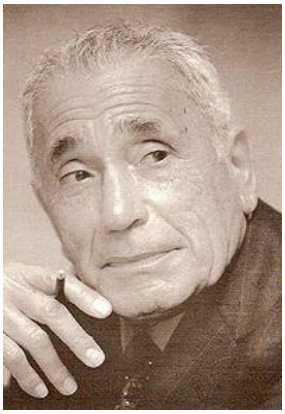
Al-Ahram Politikai és Stratégiai Tanulmányok Központja / Markaz addirászát asz-szijászíjja wa-l-isztratidzsíjja bi-l-Ahram / Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies (ACPSS)

Az ACPSS-t 1968-ban alapították, és a féligkormányzati tulajdonban lévő Al-Ahram Alapítvány hálózatához kapcsolódott. Mohamed Haszanajn Hajkal volt ekkoriban az *al-Ahram* napilap főszerkesztője, az alapítvány vezetője – és egyben Nasszer elnök tanácsadója – aki nagy szerepet szánt Egyiptom életében az értelmiségieknek. Ezt azzal indokolta, hogy az országnak mindig szüksége van olyan gondolkodókra, akik bármilyen, hirtelen felmerülő – gazdasági, politikai, társadalmi – problémára tudnak többféle alternatív megoldást találni, hiszen a legrosszabb, amivel egy ország szembesülhet, az a választási lehetőségek hiánya egy adott szituációban. Az 1967. évi hatnapos háború okozta sokk megerősítette ezt a nézetet.

Hajkal sikeresen ültette át a gyakorlatba elméletét, hiszen ő segítette az *Economic Ahram* folyóirat bővülését, illetve megalapította az ACPSS-t. A szervezet első igazgatója Nasszer veje, míg általános felügyelője Butrosz Butrosz Gáli, az ENSZ későbbi főtitkára volt.

Az 1970-es években jelentős változások mentek végbe a szervezet életében. Egyrészt ekkor bővült ki jelentősen az ACPSS fő kutatási területe. 1972-ig elsősorban Izraellel, valamint a palesztin kérdéssel foglalkozott, ezután a figyelem és a kutatási terület fokozatosan kiszélesedett az arab világ és a nemzetközi rendszer kapcsolatára, valamint a regionális stratégiai és politikai kérdésekre. Ekkoriban kezdődött az egyiptomi társadalom részletesebben vizsgálata is. A változásban szerepet játszott az is, hogy Haikal összeveszett Anvar Szadat egyiptomi elnökkel, így távoznia kellett az *al-Ahram* éléről, vele együtt az ACPSS akkori vezetője is távozott. A másik változás az volt, hogy Szadat elnökségének végén jelentősen javult Egyiptom Izraellel, illetve a Nyugattal való viszonya. Ennek egyik következménye az lett, hogy akkoriban sok egyiptomi kutató ment Nagy-Britanniába, illetve az Amerikai Egyesült Államokba tanulni, és PhD-fokozatot szerezni. Jelentős részük később visszatért, és többek között az ACPSS-ben helyezkedtek el.

Az ACPSS Kairóban található, jelenleg 35 – más forrás szerint 39 – főállású alkalmazottat foglalkoztat, akik közül 19 szakértő, kilenc kutató és hét fő az adminisztratív személyzet tagja. Az ACPSS a félig kormányzati Al-Ahram Alapítvány hálózatá-

nak része. Költségvetése, melyet az alapítványtól kap, 2004-ben egymillió USD volt.

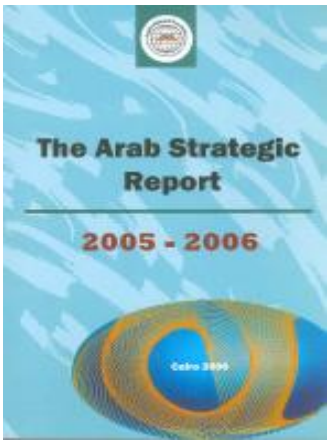
Az intézet felépítése kettős, hiszen egyrészt van egy funkcionális, másrészt pedig egy professzionális szerkezete. Az előbbi a következőképpen tagozódik: a hierarchia élén az igazgató és a két igazgatóhelyettes áll. Munkájukat tanácsadók és különböző funkciók ellátásáért felelős vezetők segítik.

A szervezet jelenlegi igazgatója Abdel Moneim Szaid, aki 1994 óta tölti be ezt a posztot. 1982 óta dolgozik az intézetnél, korábban rövid ideig az Egyiptomi Külügyminisztérium munkatársa, valamint a katari emír politikai tanácsadója volt. 2007 óta az egyiptomi parlament szenátora.

Az ACPSS szakmai felépítést meghatározza, hogy az céljainak megfelelően több kutatási területet is lefed, és ennek következtében témák szerint a munkatársak különféle kutatási csoportokban dolgoznak. Ezek a következők: arab világ, politikai rendszerek, nemzetközi kapcsolatok, gazdaság, katonaság, történelem, tömegkommunikáció, egyiptomi forradalom, izraeli tanulmányok, öböl tanulmányok, internet.

Az ACPSS honlapján található leírás szerint több kiemelt célja is van a szervezetnek. Egyrészt tevékenységével szeretne hatást gyakorolni az arab és egyiptomi, stratégiai kérdésekkel kapcsolatos közvéleményre. Másrészt célja a politikai döntéshozatal támogatása, és ennek érdekében fontosnak tartja a kommunikációt a politikai vezetőkkel, döntéshozókkal, pártokkal és más szakemberekkel. Fő feladatuknak az arab világra hatással lévő nemzetközi ügyek vizsgálatát tekintik. Ennek megfelelően legfőbb kutatási témáik a nemzetközi rendszerben bekövetkező változások, a konfliktusok rendezése és az arab társadalmak – legfőképpen Egyiptom – politikai, gazdasági és társadalmi jellemzői. Kérdés, hogy menynyire tud megfelelni e céloknak gyakorlati tevékenységével az intézet. Azt lehet mondani, hogy jelentős mértékben.

1985 óta jelenik meg az intézet állandó kiadványa, az évente megjelenő *The Arabic Strategic Report*, amelynek (1997 óta) fő célja az adott év legfontosabb fejleményeinek elemzése, valamint a jövő lehetőségeinek felvázolása. A kötetek rendszerint három részből állnak, az első a nemzetközi rendszert, a második az arab regionális rendszert, míg a harmadik Egyiptomot vizsgálja. Az évkönyv angol nyelven jelenik meg. Emellett 2002-ben kiadták a *Economic Trends Report*, valamint 1995-ben a *State of Religion Report* c. jelentéseket, ezeknek azonban nem született folytatása. Az ACPSS ezentúl kiad arab nyelvű könyveket, megjelenteti az *Arabic Stategic File* című arab nyelvű folyóiratot, szervez konferenciákat más intézetekkel. Kutatóik az *al-Ahram*-ba és más nemzetközi folyóiratokba is publikálnak.

Mindezek mellett az ACPSS közvéleménykutatásokat is végez – eddig hatot – kül- és belpolitikai kérdésekben egyaránt.

Annak ellenére, hogy igen tág az intézet kutatásainak spektruma tevékenységét és

szemléletét sajátos „paternalista” szellemiség hatja át. Az intézet kutatói elkötelezettek egyrészt „az arab nézőpont”, másrészt az egyiptomi nézőpont mellett, vagyis elemzéseikben néhol kissé egyoldalúan – csak az arab fél álláspontját mutatják be és képviselik. Mindezek ellenére az ACPSS-t jelenleg a világ egyik legjelentősebb think tank-jei között tartják számon. Egy nemzetközi felmérés – melyet a The Think Tanks and Civil Societes Program részeként készítettek – a világ (Egyesült Államok nélkül) 30, és a közel-keleti régió öt legjelentősebb ilyen jellegű intézete közé sorolta. Az ACPSS jelenleg a legjelentősebb think tank Egyiptomban, hiszen a többit (21 van) mind aktivitásában, mind méreteiben felülmúlja.

Az intézet kritikusai, akik amellett, hogy elismerik az ACPSS érdemeit, számos negatívumot is kiemelnek működésével kapcsolatban. Egy tanulmány – melyet Atsushi Izumi készített például azt írja, hogy az intézet kutatói inkább a regionális és nemzetközi politika eseményeit elemzik, ahelyett, hogy az egyiptomi kül- és belpolitikai döntéshozók lépéseit kritizálnák. Inkább foglalkoznak az arab–izraeli viszonnyal, vagy a hidegháború utáni politikai rendszerrel, ahelyett, hogy például a kormány felelősségét kutatnák az egyiptomi gazdaság kudarcaiban. A szerző feltételezése szerint az áll emögött, hogy az ACPSS félig kormányzati tulajdonban van. Ez ugyan biztos anyagi támaszt nyújt neki, ugyanakkor megnehezíti azt, hogy teljesen független legyen a témaválasztása. Ebből pedig az következik – a szerző gondolatmenetét követve –, hogy az ACPSS nem folytat nyilvános vitát fontos, a többséget érintő, belföldi kérdésekről, holott think tank-ként ez is feladata lenne. Az intézet védelmében azonban hozzá kell tenni, hogy például Szadat elnök idejében, amikor 1977-ben az elnök Izraelbe utazott, és az intézet munkatársai nem értettek egyet a kijelentéseivel, ennek hangot is adtak, vagy mint föntebb láttuk a célok, a kutatási területek, valamint a kiadványok között szerepelnek egyiptomi kötődésűek is. Sőt sokszor akár kényes témát – például a 2005/2006-os jelentés a gazdaságot, annak gondjait is zik, feltárják.

Az ACPSS nem véletlenül tartozik ma a világ legjelentősebb think tank-jei közé. Kezdetben politikai kapcsolatai, később széleskörű szakmai tevékenysége révén mindig is Egyiptom, sőt a Közel-Kelet jelentős intellektuális központja tudott lenni.

(Závecz Gergő)

Források

Abdul Monem Said önéletrajza: http://www.thinktanking.idsc.gov.eg/Speakers_CV/Dr.%20Abdul%20Monem%20Said.pdf

Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies honlapja: http://acpss.ahram.org.eg/eng/

Baker R. W.: Sadat and after. Struggles for Egypt’s Political Soul: http://books.google.com/books?id=sDLVKZlOGfMC&dq=Sadat+and+After:+Struggles+for+Egypt%27s+Political+Soul&printsec=frontcover&source=bn&hl=en&ei=nlPRSdvxM4zMjAftv9S3Bw&sa=X&oi=book_result&resnum=4&ct=result#PPP1,M1

Izumi A.: The Rise of Middle Eastern Think Tank. Center for Euromediterranean Policies. The Euromediterranean Think Tank. http://www.consejoeuromediterraneo.org/en/center/default.shtml

Middle East and North Africa Encyclopedia: Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies http://www.answers.com/topic/al-ahram-center-for-political-and-strategic-studies

NIRA’s World Directory of Think Tanks http://www.nira.or.jp/past/ice/nwdtt/2005/DAT/1086.html

The Think Tanks and Civil Societies Program. The Global „Go-To Think Tanks” http://www.fpri.org/research/thinktanks/mcgann.globalgotothinktanks.pdf